אלא הכי קאמר אי משכחנא דהוי נזיר אגלחיה הכא נמי הכי קאמר ליה אי משכחת דמיגרשה קדיש לי: אמרי לא משוי איניש שליח אלא במילתא דמצי עביד השתא במילתא דלא מצי עביד ליה השתא לא משוי (א) ולא ת"ש האומר לאפוטרופוס שלו כל נדרים שתדור אשתי מכאן עד שאבוא ממקום פלוני הפר לה, והפר לה, יכול יהו מופרין ת"ל אישה יקימנו ואישה יפירנו דברי ר' יאשיה ור' יונתן אומר מצינו בכל מקום ששלוחו של אדם כמותו טעמא דאמר רחמנא אישה יקימנו ואישה יפירנו הא לאו הכי אפוטרופוס מיפר ואילו גבי דידיה תניא האומר לאשתו כל נדרים שתדורי מכאן ועד שאבא ממקום פלוני יהו קיימין לא אמר כלום, הרי הן מופרין ר"א אומר מופר וחכ"א אינו מופר קס"ד כי אמר רבי יאשיה אליבא דרבנן דאמרי לא מצי מיפר ואי לאו דאמר רחמנא אישה יקימנו ואישה יפירנו אפוטרופוס הוה מיפר? דלמא אליבא דרבי אליעזר דאמר מצי מיפר ואי הכי למה לי לשווי שליח, ליפר לה איהו קסבר דלמא משתלינא או רתחנא או מיטרידנא: **מתני'** הרי עלי לגלח חצי נזיר ושמע חבירו ואמר ואני עלי לגלח חצי נזיר זה מגלח נזיר שלם וזה מגלח נזיר שלם דברי רבי מאיר וחכמים אומרים זה מגלח חצי נזיר וזה מגלח חצי נזיר: **גמ'** אמר רבא הכל מודים כל היכא דאמר חצי קרבנות נזיר עלי חצי קרבן מייתי, קרבנות חצי נזיר עלי כוליה קרבן בעי איתויי מאי טעמא דהא לא אשכחן נזירות לפלגא, וכי פליגי, בלישנא דמתני' ר"מ סבר כיון דאמר הרי עלי איחייב אכוליה קרבן נזירות וכי קאמר חצי נזירות לאו כל כמיניה ורבנן סברי נדר ופתח עמו הוא: **מתני'** הריני נזיר לכשיהיה לי בן ונולד לו בן הרי זה נזיר, נולד לו בת, טומטום, ואנדרוגינוס אינו נזיר; אם אמר כשיהיה לי ולד, אפילו נולד לו בת, טומטום, ואנדרוגינוס הרי זה נזיר

א) לעיל ע. מנחות פא: קג. ב) נ"א בשאראה

הפילה

טעמא דכתב רחמנא אישה יפירנו · ניחא ליה לאותובי גם לר' יאשיה דמדר' יונתן מצי לאותובי [בהדיא]: **הרי הן קיימין לא אמר כלום** · דהקמה בטעות הוא דשמא [תדור] בדבר שא"א ליה להקים: **ליפר** לה הוא · פירוש כשילא מביתו: **דלמא** מישתליגא · לשון שגגה או מיטרידנא מן הדרך ולכך רוצה למנות אפוטרופוס ואותו אפוטרופוס יהיה מיושב בדעתו וא"ת ולכתי ליפר לה איהו מעכשיו שהרי הוא זוכר עתה ומיושב בדעתו וי"ל דאינו רוצה לומר שיהא מופר אלא נדרים שתדור מכי יסע והילך אבל לא נדרים שלפני נסיעתו שזה קלא קשה אבל קשה דלימא לה השתא כל נדרים שתדורי מכשאסע עד שאשוב יהו מופרין ב] וי"ל דמתוך כך תפול קטטה ביניהם שזה קשה לה לעולם ובנדרים מיבעיא לן אי בעלה מצי מיפר בלא שמיעת קול וגם הפרה דשליח [אינה] מועלת עד דשמע הבעל הנדר דהכי מוקי לה התם (דף עג:) ולפי' זה נפרש ליפר לה איהו פירוש כשיסע יפר לה בעלה ותועיל ההפרה לכשיבא הבעל וישמע הנדר ואם ימתין להפר עד שישוב וישמע שמא יהיה טרוד לכשישמע וישתוק מלהפר ולכך פריך ליפר לה מהשתא ותועיל ההפרה כשישמע ובשלמא אי סבר כרבנן ניחא [דלא] מצי מיפר ומשני דלמא טרידנא כשירצה ליסע כדפרישית ע"כ הגה"ה: **ושמע** חבירו ואמר ואני · בכדי דבור נקט דהא ברחשון נמי פליגי: **אמר** רבא הכל מודים באומר חצי קרבנות נזיר עלי חצי קרבן מייתי · כיון שתלה החצי בקרבן שאמר חצי קרבנות ודאי פלגא דקרבן, ג] (שיחד [תיבת] חצי מתיבת נזיר): קרבנות חצי נזיר עלי קרבן שלם בעי ליה לאתויי: **מאי** טעמא דלא אשכחן נזירות לפלגא · דכיון דסמך תיבת חצי אצל ד] נזיר (מתיבת) משמע מדיבורו דחצי אנזירות קאי ואין חייב שום חצי נזיר בעולם: **כי** פליגי בלישנא דמתני' ה] ([באומר]) הריני נזיר וכיון דאמר הרי עלי לגלח ומיחייב בכוליה קרבן לר"מ דתפוס לשון ראשון וכי אמר חצי נזיר לא כל כמיניה והוי כאומר קרבנות חצי נזיר עלי דמייתי קרבן שלם וקשה אמאי קאמר האי לישנא כיון דאמר עלי קמחייב [בכוליה] לימא להדיא דדמי ו] ([כאומר]) אקרבנות חצי נזירות רבנן סברי נדרו ופתחו דהוי כאומר חצי קרבנות נזיר עלי וי"ל דהא דאמר רבא קרבנות חצי נזיר עלי דכוליה בעי איתויי משום דחצי קאי אנזיר אבל משמע להו במתני' דלישנא דחצי קאי אעלי וכמי שאמר חצי קרבנות נזיר עלי: **הריני** נזיר כשיהיה לי בן · פירוש הודאה ושבח להקב"ה שחנני וזיכני ונולד לי בן (הריני) נזיר בגמרא פריך פשיטא: **בת** טומטום ואנדרוגינוס אינו נזיר · דזה לא מחשיבו אהא נמי פריך בגמ' פשיטא אבל אמר בלשון זה כשתלד לי ולד אפי' טומטום ואנדרוגינוס הרי זה נזיר אהא נמי פריך בגמרא פשיטא: *) **הפילה** אשתו ולא ידעינן אי נפל הוא או בן קיימא הוא וכלו לו חדשיו או שמת במעי אמו אינו נזיר ובגמ' מוקי לה כר' יהודה דסבר לא מחית איניש נפשיה לספיקא, ז] וספק נזיר הוי דלמא בן קיימא מה שהפילה הלכך טוב להתנות ולומר אם בן קיימא הריני נזיר חובה מדבורי הראשון ואם אינו בר קיימא כגון דלא כלו לו חדשיו ולא היה בדיבורי הראשון כלום הריני נזיר נדבה כלומר מעתה הריני מקבל עלי נזירות [ומונה] נזירות ומביא קרבנותיו ומותר ביין ומגלח שאם לא התנה כן כל ימיו היה מקולקל לר"ש דמספיקא לא מצי מגלח ויאסר כל ימיו ביין ובתגלחת ובטומאה ור"ש לא פליג אהא דנולד לו בן טומטום וכו' דליכא לספוקי דכשאמר כשיהיה לי בן ודאי לא היה דעתו אלא לבן ודאי ולא לטומטום ולא פליג ר"ש אלא היכא דהפילה בן זכר דמספקא ליה דשמא הוה בן קיימא והוי בן גמור והוא הדין למילתיה דר"ש קאי ארישא היכא דאמר הריני נזיר כשיהיה לי בן והפילה כו':

*) שייך לדף יג.

הכי קאמר אי משכחנא כו': **דמצי עבד ליה איהו גופיה השתא** · כגון באיתתא דשריא ליה לאפוקי היכא דבההיא שעתא לא משתריא ליה: (**הכי גרס וסיפר לה** · שלוחו של אדם כמותו): **שתדורי מכאן עד שאבא כו'** · קס"ד דכי א"ר יאשיה אין אפוטרופוס מיפר אליבא דרבנן דאמרי גבי דידיה דבעל דאיהו נמי לא מצי מיפר: **ואי לאו דאמר רחמנא אישה יפירנו אפוטרופוס הוה מיפר** · ואע"ג דבעל לא מצי מיפר השתא אלמא במילתא דלא מצי איניש למיעבד השתא משוי ליה שליחא): **אי הכי** · דמצי מיפר למה ליה לשווי שליח ליפר לה בעל לאלתר: **סבר** · האי בעל לא צריכא להפר לה אלא בשעה שאזלא לדרך דלמא בההוא שעתא מישתלינא או מטרדינא או רתחנא הלכך קאמר לאפוטרופוס דליעבד איהו: **מתני' הרי עלי לגלח חצי נזיר** · דאמר הרי עלי להביא חצי קרבנותיו של גילוח נזיר אחד: **זה מגלח נזיר שלם וזה מגלח נזיר שלם** · שלא מלינו ב) נזיר לחצאין ג) ולא קרבן לחצאין והוא סבר אין אדם מוציא דבריו לבטלה: **וחכ"א** · ד) יביאו שניהן קרבנותיו של נזיר אחד ויהיו פטורין שהרי לא ה) נזרו כל אחד אלא חצי נזיר: (ג) **גמ' אמר רבא** · ה"ג הכל מודים כל היכא דאמר חצי קרבנות נזיר עלי וכו' כוליה קרבן בעי לאיתויי מ"ט דהא לא אשכחן נזירות לפלגא כי פליגי בלישנא דמתני' היכא דאמר הרי עלי לגלח דר"מ סבר כיון דאמר הרי עלי לגלח איחייב אכוליה קרבן דנזיר והאי דהדר אמר חצי נזיר לאו כל כמיניה ורבנן סברי כל כה"ג נדר ופתחו עמו הוא ובין שניהם מביאין קרבן דנדר אחד הוא ואיכא ספרים דלא כתיב בהו הא דקאמר רבא אלא הכי כתיב בהו קרבן בעי איתויי כלומר נזיר מיהא לא מיפטר בקרבנותיהן דהא הוא דכל חד וחד קיבל עילוייה פלגא דנזירות ותו לא ו) אשכחן נזירות לפלגא והאי דקא ז) מייתי ליה איהו לייתי ליה משום נדבה כי פליגי בלישנא דמתני' כגון דאמר הרי עלי לגלח ולא אמר בסתם חצי נזירות עלי דר"מ סובר כיון דאמר הרי עלי לגלח ח) אכוליה קרבן נזירות ומיפטר ביה נזיר בהאי קרבן נזירות והאי דהדר אמר חצי נזירות מיהדר הוא דקא בעי ולאו כל כמיניה ורבנן סברי נדר ופתחו עמו הוא א] ולא מיפטר נזיר בקרבנותיו דהאיך ט) ושניהם מיהא קרבן אחד בעי איתויי [ל"א] אילו אמר אחד בלבד הרי עלי לגלח חצי נזיר אפילו רבנן מודו דקרבן שלם בעי איתויי מ"ט דהא לא אשכחן נזירות לפלגא כי פליגי י) אלישנא דמתני' דאיכא תרי דבין שניהם מביאין קרבן שלם ר"מ סבר כי אמר הרי עלי מיחייב אכוליה קרבן וכי הדר אמר חצי נזיר לאו כל כמיניה דתפוס לשון ראשון הלכך זה מגלח נזיר שלם וזה מגלח נזיר שלם ורבנן סברי כיון דתרי אינון לא הוי קרבן לחצאין והוי נדר ופתחו עמו דכי אמר לגלח חצי נזיר כ) פירוש עלי דאמר לכתחלה הלכך זה מגלח חצי נזיר וזה מגלח חצי נזיר דכיון דבין שניהם מביאין קרבן שלם לא הוי קרבן לחצאין ל): **מתני' נולד לו בת או טומטום ואנדרוגינוס הרי זה נזיר** · דולד מיהא מיקרי:

הפילה

טו א מיי' פי"ג מהלכות נדרים הלכה ס סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף נ:

טז ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף כח.

יז ד מיי' פ"ח מהלכות נזירות הלכה כ:

יח ה מיי' שם הלי' יח:

יט ו מיי' שם פ"א הל"ט:

פי' הרא"ש

בשה דלא קיים קמיה אלא מאי קאמר אי משכחנא דהוי נזיר מגלחנא ליה אפילו אם ידור אחר קבלת נדרו דמסיק איניש (שפירש) אדעתיה במאי דלא קיים קמיה(א) השתא במילתיה דלא מצי עביד לא משוי שליח ולעולם מסיק איניש אנפשיה במאי דלא קיים קמיה ואפ"ה לא הוי שלוחו אפי' אם פירש לו בפירוש דכל מילתא דלא מצי איהו למעבד השתא שאם היה אומר לה הרי את מקודשת לי לאחר שיגרשך בעליך לא הויא מקודשת דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם הלכך אי אמר נמי לשלוחו קדשנה לי לאחר שתתגרש לא הוי שלוחו: ת"ל אישה יקימנו ואישה יפירנו מיתורא דקרא דריש דלא מצי מישוי שליח טעמא דאמר רחמנא אישה יקימנו ואישה יפירנו [הא] לאו הכי וכו' הוה מצי לאקשויי ממלתיה דרבי יונתן אלא דניחא ליה לאקשויי מתרוויהו: יהון קיימין לא אמר כלום דאנן סהדי דלא אמר בלבו לקיים לה כל נדריה דשמא תדור דבר שהוא גנאי לו וקשה בעיניה אם יתקיים: הרי הם מופרים ר' אלעזר אומר מופר דאין אדם חפץ באשה נדרנית וניחא ליה שכל נדריה יהיו מופרים וחכ"א אינו מופר מפ' בנדרים טעמייהו משום דכתיב אישה יקימנו ואישה יפירנו כל שאינו בכלל הקמה אינו בכלל הפרה קס"ד דבני הישיבה שרצו להקשות כאן דכי אמר רבי יאשיה אליבא דרבנן דאמרי לא מצי מיפר דאי אליבא דר' אלעזר אמאי משוי שליח להפר יפיר לה הוא בעצמו אלמא מלתא דלא מצי איהו למעבד משוי שליח ומשני לעולם ר' יאשיה אליבא דר"א והא דקשיא לך אמאי אינו מיפר לה בשעה שמחזיק בדרך דלמא משתלינא או ריתחנא או מטרידנא הלכך ממנה שליח יום או יומים קודם הליכתו והא ליכא למימר אמאי לא יפיר לה באותה שעה כל נדרים שתידור מאותה שעה עד שישוב מן הדרך לפי שכל זמן שישנו בעיר אינו רוצה שיהו מופרים עד שישמע את נדרה דשמא תדור נדר שהוא חפץ [בו] ומיהו קשה יפיר לה משעת הליכתו עד שישוב כמו שאומר לשליח טרם לכתו להפר לה משיחזיק בדרך עד שישוב וי"ל דלא משוי שליח אלא בשעת הליכתו דלא מסיק אדעתיה קודם לכן ואותה שעה דלמא מטריד ולא יוכל להפר בפניה ואע"ג דמשמע בנדרים שיכול להפר אפילו שלא בפניה מ"מ הוא ירא שמא תעבור על נדרה ואע"פ שהפר לה כיון שלא ידעה יש לה עונש כנתכוון לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה הלכך ניחא ליה טפי שיפר לה השליח בפניה: היכא דאמר חצי קרבנות נזיר חצי קרבנות בעי אתויי כיון דאמר חצי קרבנות יפרע לנזיר אחד דמי חצי קרבנותיו אבל אם אמר קרבנות חצי נזיר כיון דלא אשכחן חצי נזיר הוי כאילו קבל עליו קרבנות נזיר שלם: רבי מאיר סבר כיון דאמר הרי עלי איחייב בכוליה קרבן נזירותיה דרבי מאיר לטעמיה דאית ליה תפוס לשון ראשון וכי אמר הרי עלי לגלח הוי כאילו אמר תגלחת שלימה של נזיר וכי אמר תו חצי נזיר דמשמע דמגלח קאי אחצי נזיר כלומר אחצי קרבנות נזיר עליה לאו כל כמיניה דתפוס לשון ראשון דהרי עלי לא כלום קאמר בלא סיום דבריו ורבנן סברי נדר ופתחו עמו והוי כאומר חצי קרבנות נזיר עלי והכי קאמר הרי עלי חצי תגלחת נזיר ולא דמי לקרבנות חצי נזיר דקרבנות משמע תגלחת שלימה אבל אם אמר הרי עלי חצי קרבנות נזירות לא שייך הכא למימר תפוס לשון ראשון

חזרה

א) נראה דצ"ל אלא במילתא דמצי עביד השתא במילתא דל"מ עביד וכו'

נדרים עב: [ב"מ ט.]

◆

נוסחת הריב"ן

א) בכ"י כתוב כאן בזה"ל גליון מלינו בכל מקום ששלוחו של אדם כמותו שנאמר ושחטו אותו כל עדת ישראל וכי כל הקהל שוחטין אותו אלא מכאן ששלוחו של אדם כמותו אף בהפרה נמי יהא שלוחו של אדם כמותו דמצי מיפר ואפי' לרבי יאשיה טעמא דאמר רחמנא כו': דלמא היכא דאמרת השתא דאי לאו דכתיב אישה יפרנו הוי אמר ר' יאשי' דאפוטרופוס מיפר דלמא אליבא דר' אליעזר קאמר דבעל מצי מיפר מהשתא ומשום דבעל מיפר מהשתא מצי נמי לשוויה שליח עכ"ל ואח"כ מס"ד מתני' זה מגלח כו': ב) שלא מלינו שיהא אדם נזיר: ג) ולא קרבן לחצאין ליתא בכ"י: ד) יבואו שניהם ויביאו קרבנותיו של נזיר אחד ויהיו: ה) נדרו: ו) ולכן לא אשכחן: ז) מייתו ליה איהו לייתו: ח) מחייב אכוליה: ט) דהיאך ושניהם מפי המורה ל"א קרבן בעי אתויי אילו אמר אחד בלבד הרי עלי כו': י) בלישנא דמתני' כו' דר"מ סבר: כ) פרש: ל) בכ"י כתוב כאן בזה"ל גליון ואי לא הוי חד דאמר עלי לגלח חצי נזיר ילך לנזיר אחר ויביא בעבורו חצי קרבנותיו ויהא קרבן שלם בין שניהם ואי קשיא הא אמרינן לעיל היכא דאמר הריני נזיר מן הגרוגרות דאמרי בית הלל נדר ופתחו עמו הוא ופטור מכונן והכי אמרי רבנן נדר ופתחו עמו מחייב להביא חצי קרבן תריץ התם לאו הכי פטור משום דפתחו הוא במידי דלא שייך בנזיר כגון גרוגרות דלא שייכי בנזירות אבל הכא דשייך הפתח בנזיר כגון הכא מודו כולהו דחייב מפי רבי:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' הכא לא משוי שליח ולא: (ב) רש"י ד"ה וחכמים וכו' נזיר הס"ד ואח"כ מ"ה ה"ג אמר רבא הכל מודים וכו' פלגא דנזירות ולא אשכחן וכו' הרי עלי לגלח איחייב אכוליה קרבן וכו' בעי אתויי לישנא אחרינא קרבן בעי איתויי אילו אמר אחד בלבד וכו' לכתחלה הוא הלכך וכו' לחצאין הס"ד ואח"כ מ"ה אפילו נולד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה אמר רבא וכו' ולא מיפטר נזיר בקרבנותיו דהאיך ושניהם נ"ב עיין תורת משוכ: ב] תוס' ד"ה דלמא וכו' וי"ל דמתוך כך תפול קטטה ביניהם שזה וכו' נ"ב עיין א"מ: ג] ד"ה אמר רבא וכו' ודאי פלגא דקרבן שיחד תיבת חצי מתיבת נזיר וכו' · מן תיבת שיחד עד נזיר נמחק וצ"ב שיחד חייב מצי מחייב כנדר. כצ"ל א"מ: ד] ד"ה מאי טעמא וכו' דכיון דסמך תיבת חצי אצל נזיר מתיבת וכו' תיבות נזיר מתיבת נמחקו וצ"ב אצל תיבת נזיר משמע מדיבורו דחצי כצ"ל: ה] ד"ה כי פליגי בלישנא דמתני' דהוי כאומר כצ"ל: ו] בא"ד לימא להדיא דדמי לאומר כצ"ל: ז] ד"ה הפילה וכו' לספיקא ור"ש חייש לספיקא כצ"ל א"מ:

נושא
הפרת נדרי אשתו ע"י אפוטרופוס

נושא
לשונות שונים שאדם שנודר לקבל על עצמו להביא חצי הקרבנות של נזיר אחר

מבנה
הבלטת "הכל מודים, וכי פליגי"

נושא
קבלת נזירות בתנאי שיוולד לו:
א) בן
ב) ולד